

notitie

Aan CSO / GMR / auditcommissie / raad van toezicht

onderwerp	Uitgangspunten ouderbijdrage
van	Raad van bestuur
datum verg.	14 november 2017
Decosnr.	DocOMO-46336

<p>Aan CSO van datum: 28 november 2017</p> <p>☐ Ter kennisname (schriftelijke mededeling)</p> <p>☐ Ter bespreking / opiniërend</p> <p>☒ Ter advisering / instemming</p> <p>☐ Mondelinge mededeling</p> <p>☐ n.v.t.</p>	<p>Aan GMR van datum: 13 december 2017</p> <p>☐ Ter kennisname (schriftelijke mededeling)</p> <p>☐ Ter advisering</p> <p>☒ Ter instemming</p> <p>☐ Mondelinge mededeling</p> <p>☐ n.v.t.</p>
---	---

<p>Aan auditcommissie rvt van datum: 28 november 2017</p> <p>☒ Ter kennisname (schriftelijke mededeling)</p> <p>☐ Ter advisering aan rvt</p> <p>☐ Mondelinge mededeling</p> <p>☐ n.v.t.</p>	<p>Aan rvt van datum: 14 december 2017</p> <p>☒ Ter kennisname (schriftelijke mededeling)</p> <p>☐ Ter bespreking / klankbord</p> <p>☐ Ter goedkeuring</p> <p>☐ Ter instemming</p> <p>☐ Mondelinge mededeling</p> <p>☐ n.v.t.</p>
---	---

<p>Communicatie / implementatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijgevoegde notitie op te nemen in het OMO beleidsbulletin; - De uitgangspunten op te nemen in de richtlijnen voor de schoolgids.
--

notitie aan CSO / GMR / AC / RVT
van Raad van bestuur
datum 28 november 2017
kenmerk DocOMO-46336
betreft Uitgangspunten
ouderbijdrage

Aanleiding

In februari / maart 2017 heeft een enquête plaatsgevonden met betrekking tot de ouderbijdrage op de OMO-scholen. De resultaten van deze enquête zijn op 30 mei 2017 voorgelegd aan de raad van bestuur. Naar aanleiding van de resultaten is besloten om ten behoeve van het CSO expliciete discussiepunten te formuleren, waarop keuzes gemaakt worden. De vragen die daarbij onder andere zijn geformuleerd betreffen:

- Gaan we een standaard bedrag voor de ouderbijdragen vragen?
- Maken we regionale afspraken omtrent de zogenoemde specialisaties?
- Gaan we de buitenlandse reizen maximeren?

Op 27 juni 2017 is de notitie met betrekking tot de ouderbijdrage besproken in het CSO. In het CSO is onder andere besproken dat:

- de ouderbijdrage geen verdienmodel is;
- de kluisjes behoren tot de eerste inrichting van de school en dat daarvoor naar mening van de raad van bestuur geen ouderbijdrage gevraagd mag worden;
- de administratieve last voor de borgstelling voor kluisjes niet opweegt tegen de administratieve last voor incidenteel een ouder/kind laten betalen voor een kwijtgeraakte sleutel;
- het onderwerp terug zal komen op het CSO inclusief een lijst met uitgangspunten.

Op 12 juli 2017 is de notitie tevens besproken in de GMR. Hierbij is onder andere aangegeven dat de GMR het zeer wenselijk vindt dat zaken meer op één lijn worden gebracht.

Vervolg

Binnen de werkgroep bedrijfsvoering is de ouderbijdrage verder besproken aan de hand van de uitkomsten van de enquête. Dit heeft geleid tot een aantal uitgangspunten die verder zijn uitgewerkt. De uitkomsten van het overleg zijn verwerkt in bijgevoegde notitie.

Uitgangspunten ouderbijdrage

November 2017

Voor meer informatie kun je contact opnemen met:

e-mail: patj.vanrossum@omo.nl

telefoon: 013-5955390

Samenvatting

Medio 2017 heeft een enquête plaatsgevonden met betrekking tot de ouderbijdragen op OMO-scholen. Uit deze enquête is gebleken dat de bijdragen uiteenlopen. Derhalve is besloten om op zoek te gaan naar algemene uitgangspunten.

De geformuleerde uitgangspunten betreffen:

- De ouderbijdrage is geen verdienmodel.
- Uitsluitend specifiek herleidbare out of pocket kosten worden in rekening gebracht.
- De maximale algemene ouderbijdrage is € 30.
- Het gebruik van kluisjes wordt kosteloos gefaciliteerd.
- Voor taalprogramma wordt jaarlijks een vast bedrag afgesproken.
- Voor de onderwijsspecialisaties wordt jaarlijks een bandbreedte vastgesteld.
- Iedere leerling zou minimaal 1x in zijn/haar schoolloopbaan deel moeten kunnen nemen aan een buitenlandse reis / excursie waar een onderwijskundig doel aan is verbonden.

De uitgangspunten gelden vanaf het schooljaar 2018-2019 en worden meegenomen in de richtlijnen voor de schoolgids.

Inleiding

Het voortgezet onderwijs in Nederland is wettelijk en principiële gratis toegankelijk. In een aantal gevallen is het vragen van een geldelijke bijdrage van ouders¹ mogelijk. Door ontstane vragen over de diversiteit in bijzondere schoolkosten, het voldoen aan de regelgeving en de opkomst van digitaal onderwijs is begin 2017 besloten een enquête onder de scholen te verspreiden om de huidige situatie op de scholen en het bijbehorende beleid omtrent de ouderbijdrage nader in kaart te brengen.

Medio 2017 zijn de resultaten van de enquête besproken in de verschillende gremia (notitie "Ouderbijdragen op OMO-scholen"). Naar aanleiding hiervan is besloten om de mogelijkheid te onderzoeken om te komen tot algemene uitgangspunten met betrekking tot de ouderbijdrage.

Hieronder wordt nogmaals de theoretische achtergrond uiteengezet. Vervolgens worden de uitgangspunten en het vervolgproces omschreven.

Ouderbijdrage – achtergrond

Bij ouderbijdragen gaat het om bijdragen in de schoolkosten. Het ministerie van OCW onderscheidt drie soorten schoolkosten. De eerste categorie komt voor rekening van de school en betreft lesmateriaal. Voor de tweede en derde categorie mag een bijdrage worden gevraagd.

¹ In deze notitie wordt steeds over 'ouders' gesproken. Hieronder moeten ook 'verzorgers' worden verstaan.

Tabel 1: **Soorten schoolkosten**

Categorie I Wat scholen gratis aan leerlingen moeten verstrekken *	Categorie II Waar scholen kosten voor in rekening kunnen brengen bij ouders **	Categorie III Waar scholen kosten voor in rekening kunnen brengen bij ouders ***
<ul style="list-style-type: none"> • Leerboeken • Werkboeken • Projectboeken en tabellenboeken • BINAS • Examentrainingen en -bundels • Eigen leermateriaal van de school en bijbehorende cd's en dvd's • Gelicentieerd digitaal lesmateriaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Atlas • Woordenboek • Agenda • Rekenmachine • Schrift, multomap, pennen en dergelijke • Gereedschap • Sportkleding 	<ul style="list-style-type: none"> • Excursies • Introductiekamp • Buitenlandreizen • Kerstviering • Laptop/tablet (elektronische informatiedrager)
<p>* Het moet gaan om lesmateriaal dat een leerling in een specifiek leerjaar nodig heeft.</p> <p>** Als een ouder deze kosten niet betaalt aan de school, dient de ouder de aanschaf zelf te doen.</p> <p>*** Als een ouder deze kosten niet betaalt aan de school, is de school verplicht een kosteloos alternatief aan te bieden. Voor een activiteit geldt deze bepaling als de activiteit onderdeel uitmaakt van de verplichte onderwijstijd.</p>		

Categorie I: Gratis lesmateriaal

Dit betreft schoolboeken en lesmaterialen die door de schoolleiding voor een specifiek leerjaar worden voorgeschreven. Hieronder vallen ook de schoolboeken en lesmaterialen die nodig zijn voor het volgen van aanvullend onderwijsaanbod, zoals extra vakken. Voor dergelijke kosten mag de schoolleiding geen bijdrage van ouders vragen.

Categorie II: Materialen en gereedschappen

De tweede categorie omvat materialen die persoonsgebonden zijn, langer dan een jaar meegaan, door meerdere gezinsleden kunnen worden gebruikt en/of eigendom worden van de leerling. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om atlanten, woordenboeken of rekenmachines. De school kan deze materialen in bruikleen geven dan wel aanschaffen voor de leerlingen en mag hier vervolgens een vrijwillige bijdrage voor vragen. De ouder is niet verplicht hiervan gebruik te maken, maar dient er anders op een andere manier voor te zorgen dat het kind in bezit komt van het betreffende materiaal.

Categorie III: Overige schoolkosten

De derde categorie bestaat met name uit kosten voor 'extra' activiteiten, waarvoor de school geen middelen van de overheid ontvangt en die buiten het lesprogramma vallen, zoals een excursie, buitenlandreis, sportdag of kerstviering. Ouders kunnen kiezen of hun kind wel of niet deelneemt. Een school mag voor deze kosten een vrijwillige bijdrage vragen. Afhankelijk of het gaat om zaken die binnen of buiten het onderwijsprogramma vallen, moet de school een alternatief aanbieden.

IIIa: Overige schoolkosten binnen het onderwijsprogramma

Valt de activiteit binnen het onderwijsprogramma en wil de ouder geen bijdrage betalen, dan is de school verplicht een kosteloos alternatief te bieden om de leerling zo wel het vastgestelde onderwijsprogramma te kunnen laten volgen. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld educatieve excursies, maar ook om laptops/tablets.

Een tablet/laptop is volgens de wet slechts drager van informatie en wordt niet voorgeschreven voor een specifiek leerjaar. Daarom valt deze niet onder de definitie van lesmateriaal dat scholen gratis dienen te verstrekken (categorie I). Het bezit van een laptop/tablet kan door scholen niet van ouders worden geëist, net zo min als ouders dit van de school kunnen eisen.

IIIb. Overige schoolkosten buiten het onderwijsprogramma

Hetgeen dat niet binnen het onderwijsprogramma valt is bijvoorbeeld tweetalig onderwijs. Deelname hieraan is facultatief; alleen de deelnemers betalen. Als een leerling niet wil deelnemen en/of betaalt, mag de leerling van de activiteit worden uitgesloten en hoeft geen alternatief te worden geboden.

Landelijke afspraken

In aansluiting op voorgaande is er rondom de (vrijwillige) ouderbijdrage landelijk een aantal afspraken gemaakt:

- i. Ouders mogen niet verplicht worden tot het betalen van enige bijdrage.
- ii. Aan ouders mogen geen kosten in rekening gebracht worden voor lesmateriaal.
- iii. De vrijwillige ouderbijdrage en het vrijwillige karakter hiervan moeten worden vermeld in de schoolgids.
- iv. De toelating van de leerling wordt niet bepaald door het wel of niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage.
- v. De oudergeleding van de medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht bij de vaststelling van de hoogte en de bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage en het schoolkostenbeleid van de school.

Met betrekking tot de ouderbijdrage is een belangrijke taak weggelegd voor de medezeggenschapsraad (MR). De oudergeleding van de MR heeft namelijk instemmingsrecht bij de vaststelling van de hoogte en de bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage. Met de bestemming worden de activiteiten en voorzieningen bedoeld waarvoor een bijdrage aan ouders gevraagd wordt. Daarnaast is het een taak van de MR om toe te zien dat de totale kosten voor ouders beheersbaar blijven. De oudergeleding heeft eveneens instemmingsrecht op het schoolkostenbeleid van de school.

Het feit dat een MR akkoord gaat met de ouderbijdrage betekent niet dat individuele ouders verplicht zijn te betalen. Het wel of niet, geheel of gedeeltelijk, betalen van de ouderbijdrage is een afweging die iedere ouder voor zichzelf mag maken.

Uitgangspunten

Uit de resultaten van de enquête over de ouderbijdragen is gebleken dat de ouderbijdragen tussen de scholen verschillen. Hetgeen al dan niet wordt belast bij de ouders verschilt ook tussen de scholen.

Hieronder worden diverse uitgangspunten geformuleerd. De ouderbijdrage wordt tot een minimum beperkt langs deze uitgangspunten.

In de notitie "Ouderbijdragen op OMO-scholen" is de ouderbijdrage opgedeeld in de volgende hoofdcategorieën:

- Algemene onderdelen
- Taalprogramma's
- Onderwijspecialisaties
- Digitaal onderwijs
- Excursies en reizen

De uitgangspunten worden hieronder verder uitgewerkt langs deze hoofdcategorieën.

Algemene onderdelen

Onder deze categorie vallen onder andere de algemene ouderbijdrage, de kluisuur/kluisborg, ouderraad/leerlingenraad, activiteiten school, schoolpasje, schoolsportkleding, CJP Cultuurkaart en tekendoos.

Als leidend uitgangspunt geldt:

"Uitsluitend specifiek herleidbare out of pocket kosten worden in rekening gebracht, waarbij de maximale algemene ouderbijdrage € 30 is."

Out of pocket kosten betreffen kosten die door derden worden gefactureerd. Derhalve worden geen kosten in rekening gebracht voor bijvoorbeeld eigen personeel of kosten die gerelateerd zijn aan arbeidsrechtelijke afspraken. Daarnaast zouden de kosten ook eenvoudig en direct herleidbaar moeten zijn. Dit houdt in dat de kosten van bijvoorbeeld sportkleding één-op-één kunnen worden doorberekend aan de ouders, maar dat de koffie en thee voor een ouderraad niet doorberekend worden. Het registreren/administreren kost meer dan het oplevert.

Een specifiek onderwerp dat regelmatig ter sprake komt, betreft de huur van de kluisjes. De kluisjes vallen onder de vaste inrichting van een schoolgebouw en worden daarom in het bouwbudget meegenomen. Op basis van het uitgangspunt dat uitsluitend de out of pocket kosten in rekening kunnen worden gebracht, leidt dit tot het volgende uitgangspunt met betrekking tot de huur van kluisjes:

"Het gebruik van de kluisjes is kosteloos."

Daarnaast wordt op het grootste deel van de scholen borg gevraagd met betrekking tot de kluisjes. Het is van belang om de afweging te maken of het registreren/administreren van de kluisjes opweegt tegen de kosten van het verlies van een sleutel. Wellicht zou de afspraak kunnen worden gemaakt om uitsluitend bij verlies een bedrag in rekening te brengen voor de kosten.

Taalprogramma's

Voor de taalprogramma's (o.a. Goethe, Cambridge Engels en Delf Scolair) geldt:

"Uitsluitend specifiek herleidbare out of pocket kosten worden in rekening gebracht."

In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld de kosten voor het examen in rekening kunnen worden gebracht, maar dat de aanvullende personele inzet niet kan worden verdisconteerd in het bedrag per leerling.

Onderwijsspecialisaties

Hierbij geldt eveneens het uitgangspunt:

"Uitsluitend specifiek herleidbare out of pocket kosten worden in rekening gebracht."

In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld de kosten voor het examen/certificaat in rekening kunnen worden gebracht, maar dat de aanvullende personele inzet niet kan worden verdisconteerd in het bedrag per leerling.

Gezien de diversiteit tussen de scholen met betrekking tot de onderwijsspecialisaties geldt daarnaast het volgende uitgangspunt:

"Voor onderwijspecialisaties wordt jaarlijks een bandbreedte vastgesteld."

Jaarlijks wordt een voorstel voorbereid dat na advies van de werkgroep bedrijfsvoering wordt voorgelegd aan de raad van bestuur.

Digitaal onderwijs

Momenteel is de materiële bekostiging onvoldoende om de aanschaf van devices volledig te bekostigen. Er worden daarom diverse constructies bedacht om de aanschaf van devices voor leerlingen mogelijk te maken. Zolang het Ministerie de devices niet als leermiddelen gaat benoemen en geen aanvullende bekostiging ter beschikking stelt, zullen de verschillende constructies blijven bestaan.

Excursies en reizen

Gezien de internationalisering is het wenselijk dat buitenlandse reizen onderdeel zijn van het curriculum. Als uitgangspunt geldt daarom:

“Iedere leerling zou minimaal 1x in zijn/haar schoolloopbaan deel moeten kunnen nemen aan een buitenlandse reis / excursie waar een onderwijskundig doel aan is verbonden.”

Als uitgangspunt voor de kosten geldt wederom:

“Uitsluitend specifiek herleidbare out of pocket kosten worden in rekening gebracht.”

Dit heeft tot gevolg dat bijvoorbeeld de dagvergoeding van € 50 en extra uren van personeel niet kunnen worden verdisconteerd in de ouderbijdrage.

Vervolg

De ouderbijdragen voor het schooljaar 2017-2018 zijn vastgesteld. Op korte termijn zullen de ouderbijdragen voor het nieuwe schooljaar bekend worden gemaakt. De geformuleerde uitgangspunten worden meegenomen in de vaststelling van de ouderbijdragen voor het schooljaar 2018-2019.